

Väljaandja:	Vabariigi Valitsus
Akti liik:	määrus
Teksti liik:	algtekst-terviktekst
Redaktsiooni jõustumise kp:	01.06.2002
Redaktsiooni kehtivuse lõpp:	30.06.2009
Avaldamismärge:	RT I 1999, 94, 838

Töötervishoiu ja tööohutuse nõuded ehituses¹

Vastu võetud 08.12.1999 nr 377

Määrus kehtestatakse «Töötervishoiu ja tööohutuse seaduse» (RT I 1999, 60, 616) paragrahvi 4 lõike 5 alusel.

1. peatükk ÜLDSÄTTED

§1. Rakendusala

(1) Käesolevaid töötervishoiu ja tööohutuse nõudeid kohaldatakse maa peal, maa all või vees teostatavatel ehitustöödel, mullatöödel, ehitusremondi- ja hooldustöödel, renoveerimisel, valmisdetailide monteerimis- demonteerimistöödel, lammutus- ja planeerimistöödel (edaspidi ehitustööd).

(2) Nõuded ei kehti puurimis- ja kaevandamistöödel mäetööstuses.

(3) Riiklikku järelevalvet käesolevate nõuete täitmise üle teostavad Tööinspeksioon ja teised järelevalveasutused oma pädevuse piires.

§2. Ehitustööde alustamisest etteteatamine

Ehitise tellija (edaspidi tellija) teatab ehitustööde alustamisest Tööinspeksiooni kohalikule asutusele vähemalt 3 päeva enne ehitustööde algust (eelteate vorm on toodud lisas) juhul, kui tööde planeeritud kestus ületab 30 päeva või kui objektil töötab samaaegselt vähemalt 20 töötajat.

§3. Üldised kohustused

(1) Ehitustööde tegemise ajal vastutavad ehitise tellija, projekterija ja ehitusettevõtja koos ning eraldi selle eest, et töö ei ohustaks ehitusplatsil (igasugune maa- või veeala, kus teostatakse ehitustöid) töötavaid ega selle mõjupiirkonnas olevaid isikuid.

(2) Kui töökohal töötavad samal ajal vähemalt kahe tööandja töötajad, sõlmivad tööandjad kirjaliku kokkuleppe töötervishoiu- ja tööohutusalase ühistegevuse ning iga tööandja vastutuse kohta. Ühistegevust korraldab peatöövõtja. Kui kokkulepet ei ole, vastutavad tööandjad kahju tekkimise korral solidaarselt.

§4. Ehitise projekteerimise ja ehitustöö ettevalmistamise etapp

(1) Tellija tagab, et objekti projekteerimisel ning ehitustööde arhitektuurilisel ja ehitustehnilisel planeerimisel võetakse arvesse ja esitatakse projekterija poolt kirjalikult kõik abinõud, mida on vaja rakendada ehitustööde igas etapis töötajate töötervishoiu ja tööohutuse ning keskkonnakaitse tagamiseks.

(2) Ehitusplatsi territooriumi kasutuse planeerimisel tuleb näidata:

- 1) kontori- ja olmeruumide paigutus platsil;
- 2) ehitusmaterjalide mahalaadimis- ja ladustamiskohad;
- 3) jäätmete ladustamis- ja kahjutustamiskohad. Eriti oluline on see nõue, kui töös tekivad ohtlike kemikaalide ja neid sisaldavate materjalide jäätmed;
- 4) masinate ja seadmete paiknemiskohad;
- 5) täitematerjalide või pinnase kogumiskohad;
- 6) liikumis- ja ühendusteede mõõtmed, nende paiknemine, valgustus ja korrashoid;
- 7) pääste- või kiirabibrigaadide juurdepääsuteed õnnetusjuhtumi puhuks;
- 8) evakuaatsiooni pääsude ja -teede paiknemine.

(3) Ehitusettevõtja tagab, et enne ehituse alustamist koostatakse tööohutuse plaan, mis peab sisaldama:

- 1) abinõusid, mida sellel ehitusplatsil rakendatakse ohutute töötingimuste loomiseks, võttes vajaduse korral arvesse ka platsil või selle läheduses toimuvat tööstustegevust, liiklust jm;

- 2) alltöötlevõtjate kohustusi ja vastutust samaaegsel töötamisel ühisel ehitusobjektile;
- 3) liikluskorraldust;
- 4) töötajate olmelist teenindamist;
- 5) abinõusid, mida rakendatakse liiklejate ohutuse tagamiseks ehitusplatsi vahetus naabruses (juhul kui ehitustegevus oma asukoha või tööde laadi tõttu võib neid ohustada);
- 6) abinõusid vältimaks müra ja õhusaastet ehitusplatsi vahetus naabruses;
- 7) erimeetmeid tööde kohta, mis kuuluvad ühte või mitmesse paragrahvis 5 loetletud kategooriasse;
- 8) ehitusplatsi välispiir peab olema märgistatud selgesti ja arusaadavalt või piirestatud.

§5. Ohtlike tööde loetelu ehituses

(1) Ohtlikuks tööks loetakse töö:

- 1) millega võib kaasnedä maanihe või vajumine pinnasesse, kusjuures riski suurendavad eriti kasutatavad töömeetodid või keskkond, milles ehitusplats või töötamiskoht asub;
- 2) mille puhul töötajate tervist ohustavad keemilised või bioloogilised ohutegurid või töö, millega kaasneb nõue teostada tervisekontrolli;
- 3) ioniseeriva kiirgusega keskkonnas;
- 4) kõrgepingeliini ja trafoalajaama läheduses;
- 5) osaliselt või täielikult pingestatud elektriseadmel;
- 6) millega kaasneb uppumisoht;
- 7) kaevus, tunnelis jt maa-alused tööd;
- 8) õhuvarustussüsteemi kasutamisega;
- 9) kessoonis;
- 10) lõhkeaine kasutamisega;
- 11) mis on seotud raskete valmistdetailide tõstmise, monteerimise ja demonteerimisega;
- 12) millega kaasneb töötaja kõrgusest kukkumise oht.

§6. Ehitustööde teostamine

(1) Ehitusettevõtja tagab töötervishoiu ja tööohutuse seisukohalt vajaliku üldjuhtimise, koostöö, info leviku korraldamise, tööde täpse ajastamise ning ehitusplatsi üldise puhtuse ja korra.

(2) Ehitusettevõtja määrab töötervishoiu ja tööohutuse koordineerimiseks ja korraldamiseks ehitusplatsil ühe või mitu isikut, kelleks võib olla ettevõtjale vahetult alluv ehitusalase ettevalmistuse ja praktiliste kogemustega pädev spetsialist vastavalt tema ametijuhendile.

(3) Ehitustööde teostamise ajal on lõikes 2 määratud isik kohustatud:

- 1) koordineerima, korraldama ja jälgima tööohutust ja töötervishoidu ehitusplatsil;
- 2) koostama ja töötajatele teatavaks tegema ohtlike tööde nimekirja ja teostamise ajakava ning andma juhised nende tööde ohutuks teostamiseks;
- 3) jälgima, et kõik maasisesed ja -pealsed installatsioonid ning ohualad oleksid märgistatud ja vajalikul ohutusabinõudel kasutusele võetud;
- 4) jälgima, et töötajad ja ehitusplatsile lubatud isikud oleksid varustatud ohule vastavate isikukaitsevahenditega;
- 5) peatöötlevõtjana korraldama alltöötlevõtjate juhendamise ehitusplatsi töötervishoiu ja tööohutuse nõuete ning nende kohustuste osas oma töötajaid juhendada ja kontrollida;
- 6) kontrollima tööohutuse plaani täitmist ning korrigeerima või laskma seda korrigeerida, kui töös tekib muudatusi;
- 7) võtma kasutusele abinõud, et ehitusplatsile pääseksid ainult sinna lubatud isikud.

§7. Ehitusplatsi kontrollimine

(1) Ehitustöödel kasutatavate töövahendite, kraanade ja muude tõsteseadmete, tellingute, teisaldatavate raketiste, ajutiste tuge ja kaitsevahendite konstruktsioon ja seisukord peavad tagama tööde ohutuse.

(2) Ehitusplatsil viiakse vähemalt üks kord nädalas läbi üldkontroll, mille käigus kontrollitakse korda ehitusplatsil, kaitset kukkumise vastu, tellinguid, ühendusteid, valgustust, energijaotusinstallatsioone, tõsteseadmeid, pinnase ja kaeviste varisemisohu tõkestust jne.

(3) Tellingute, tööplatvormide ja redelite korrasolekut tuleb kontrollida enne nende kasutuselevõttu ehitusplatsil ja edaspidi regulaarselt. Tellingute ja tööplatvormide kontrolli korratakse, kui need on olnud tugeva tuule, raskete seadmete või suurte koormuste mõju all või on seisnud üle kuu aja kasutamata. Erilist tähelepanu tuleb pöörata tugi- ja kaitseraketistele.

(4) Ehitusel kasutatavate surve- ja tõsteseadmete, sealhulgas kraanade tehnilise kontrolli viib läbi pädev isik vastavalt kehtestatud korrale.

§8. Kontrollis osalejad ja dokumentatsioon

(1) Paragrahvi 7 lõigetes 2 ja 3 nimetatud kontrollid viib läbi paragrahvi 6 lõikes 2 määratud isik. Kontrollide kohta koostatakse aktid, kuhu pannakse kirja selles osalenud isikud, kontrollimise aeg ja tulemus ning võimalikud parandusettepanekud. Kontrollitavat seadet või objekti kasutaval töötajal võimaldatakse kontrollis osaleda.

(2) Kontrollidel täheldatud puudused tuleb kõrvaldada kohe või enne masina, seadme või töörakendi kasutuselevõttu.

(3) Kui kontrolli käigus ilmnevad töötajate elule ja tervisele ohtlikud tingimused, peab ehitusettevõtja ehitustööd katkestama. Tööde katkestamine vormistatakse aktiga.

2. peatükk EHITUSPLATSI TÖÖTERVISHOIU JA TÖÖOHUTUSE NÕUDED

1. jagu Üldnõuded

§9. Püsikindlus ja tugevus

(1) Materjalid, seadmed ja üldjuhul iga objekt, mis ükskõik mis viisil liikudes võiks mõjutada töötajate ohutust ja tervist, peavad olema kinnitatud sobival ja ohutul viisil.

(2) Ebapiisava tugevusega või ebastabiilsetest materjalidest koosnevate konstruktsioonide ja pindade kasutamine on keelatud.

§10. Üldnõuded energijaotusinstallatsioonidele

(1) Elektriseadmeid tuleb kasutada vastavalt kasutuseeskirjadele.

(2) Töö lõpetamisel tuleb töökoha elektriseadmed vooluvõrgust välja lülitada. See nõue ei puuduta tööde tehnoloogiast lähtuvat ajutist töö katkestamist ning tehnoloogianõuete või objektidel kehtestatud korra järgi ööpäev läbi töötavaid elektriseadmeid.

(3) Installatsioonid peavad olema projekteeritud, paigaldatud ja kasutusele võetud viisil, mis välistab tule- ja plahvatusohtu. Töötajad peavad olema kaitstud otsesest või kaudsest kokkupuutest põhjustatud elektrilöögi eest.

(4) Elektriseadmete ja kaitsevahendite valikul ja kasutamisel tuleb arvesse võtta tarbitava energia liiki ja võimsust, välistingimusi ning installatsiooni osadele juurdepääsevate isikute pädevust.

§11. Evakuatsioonipääsud ja -teed

(1) Evakuatsioonipääsud ja nende juurde viivad teed peavad olema vabad igasugustest takistustest ja võimaldama otse väljapääsu ohutule alale.

(2) Ohu korral peab töötajatel olema võimalik lahkuda kõikidelt töötamiskohtadelt kiiresti ja ohutult.

(3) Evakuatsioonipääsude ja -teede arv, paiknemine ja mõõtmed määratakse ehitusplatsi suuruse, paiknemiskoha, kasutatavate töövahendite ja suurima võimaliku töötajate arvu alusel.

(4) Evakuatsioonipääsud ja -teed peavad olema vastavalt märgistatud ja valgustatud piisava valgustugevusega turvalgustusega.

§12. Tule- ja plahvatusoht

(1) Töö ehitusplatsil tuleb korraldada nii, et tuleoht oleks võimalikult väike. Ehitusplatsil peavad olema välja pandud juhised tegutsemiseks tulekahju korral.

(2) Sõltuvalt ehitusplatsist, ruumide mõõtmetest ja kasutusotstarbest, ehitusplatsi tehnilisest varustusest, kasutatavate ainete füüsikalistest ja keemilistest omadustest ning suurimast võimalikust kohalolevate töötajate arvust tuleb ehitusplatsid varustada esmaste tulekustutusvahenditega, vajaduse korral ka automaatsete tulekustutussüsteemidega.

(3) Esmaseid tulekustutusvahendeid ja automaatseid tulekustutussüsteeme tuleb regulaarselt hooldada, kontrollida ja katsetada.

(4) Esmased tulekustutusvahendid tuleb paigutada nähtavale ja takistustest vabale pinnale, ruumides võimalikult väljapääsu lähedale.

(5) Tuletõrjevahendite asukoht tuleb märgistada tuletõrjemärkidega. Märgid peavad olema piisavalt vastupidavad ja paigaldatud vajalikesse kohtadesse.

(6) Kui ehitusel kasutatakse ja säilitatakse plahvatusohtlikke aineid või aineid, mille kasutamisega võib eralduda plahvatusohtlikku tolmu või gaasi, tuleb tule- ja plahvatusohu vältimiseks rakendada erilisi kaitseabinõusid (ventilatsioon, lahtise tule kasutamise keeld jms).

§13. Ventilatsioon

- (1) Vastavalt kasutatavatele töömeetoditele ja füüsilisele koormusele tuleb töötajatele tagada küllaldane värske õhu juurdevool töötamiskohtades.
- (2) Kui ehitusel kasutatakse sundventilatsiooni, tuleb see hoida töökorras.
- (3) Tuleb vältida töötajate tervist kahjustava tõmbetuule tekkimist.
- (4) Igasugune sade või mustus, mis võib sissehingamisel ohustada töötaja tervist, tuleb viivitamatult eemaldada.

§14. Füüsiline koormus

- (1) Töötajate füüsilise ülekoormuse vältimiseks tuleb töömeetodid ja -vahendid valida sellised, et nende kasutamine ei põhjustaks töötajale liigset koormust, eriti siis, kui tegu on pikaajalise kasutamisega.
- (2) Raskuste teisaldamisel tuleb kasutada käsitsitööd kergendavaid abivahendeid.

§15. Isikukaitsevahendite kasutamine

- (1) Kaitsekiivri kandmine ehitusplatsil on kohustuslik piirkondades, kus tööde tehnoloogiast tulenevalt on peavigastuse oht.
- (2) Turvakõiega varustatud ohutusvööd peab kasutama töötamisel tellingutel, katustel, tööplatvormidel ja teistes kohtades, kui kukkumisohtu ei saa muude ohutusabinõudega kõrvaldada. Kui kõie pikkust peab tihti reguleerima, tuleb kasutada isepingutuvaid turvakõisi.
- (3) Ehitusplatsidel peab üldjuhul kasutama libisemis- ja läbistamiskindla tallaga turvajalanõusid. Põrandatöödel ja muudel põlvitamiseiga seotud töödel peab kasutama põlvekaitsmeid.
- (4) Kui töötatakse pimedal ajal või maa all, peab riietel kandma helkurit või helkurriba. Töötamisel liiclusega seotud kohtades peab töötaja kandma erksavärvilist vesti või riietust, pimedal ajal lisaks ka helkurriba. Helkurriba peab olema kinnitatud hästi nähtavale kohale, vajadusel ka kaitsekiivri külge.
- (5) Kui töötaja peab sisenema kõrge riskitasemega alale, kus õhk sisaldab ohtlikke kemikaale, on ebapiisava hapnikusisaldusega või süttimisohtlik, peab ta tervisekahjustuse vältimiseks kasutama isikukaitsevahendeid. Tema tegevust tuleb jälgida väljastpoolt seda ala.

§16. Temperatuur

Nende ehitises paiknevate ruumide temperatuur, kus asuvad töötamiskohad, tuleb hoida töötajale sobiv, arvestades töö laadi ja töötaja füüsilist koormust.

§17. Valgustus

- (1) Ehitusplatsil, eriti liikumisteedel, peab olema piisav ning sobiv üld- ja kohtvalgustus. Suuri ja järske valgustatuse erinevusi ning pimestamist tuleb vältida. Liikumisteede minimaalne lubatud valgustatus on 25 luksit.
- (2) Maa-alustel ja vesiehitustöödel võib kasutada masina või töötajaga kaasas kantavat valgustit.
- (3) Töötamiskohtade, tööruumide ja liikumisteede valgustuses peab võimalikult rohkem kasutama loomulikku valgustust. Öisel ajal ja olukorras, kus loomulik päevavalgus osutub ebapiisavaks, tuleb kasutada kunstlikku valgustust, vajaduse korral kasutada kaasaskantavaid pöruuskindlaid valgusallikaid.
- (4) Kunstliku valgustuse värv ei tohi muuta ega mõjutada ohutusmärkide, teabemärgistuse ja märgistatud esemete tähendust ning nähtavust.
- (5) Ruumide, töötamiskohtade ja liikumisteede valgustusinstallatsioonid peavad olema paigaldatud selliselt, et need ei ohustaks töötajaid.
- (6) Ruumid, töötamiskohad ja liikumisteed, kus töötajad võivad kunstliku valgustuse rikke tõttu sattuda ohuolukorda, peavad olema varustatud turvavalgustusega.

§18. Uksed ja väravad

- (1) Lükanduksed peavad olema varustatud kaitseseadisega, mis takistab nende rööpast väljajooksmist.

- (2) Ülespoole avanevad ukсед ja väravad peavad olema varustatud allakukkumist takistava mehhanismiga.
- (3) Sõidukite liikumiseks ettenähtud väravate vahetus läheduses peavad olema jalgväravad jalakäijate jaoks, välja arvatud juhul, kui jalakäijate läbikäik väravast on ohutu. Väravad peavad olema selgesti märgistatud ja takistustest vabad.
- (4) Mehaaniliselt avatavad ukсед ja väravad peavad liikuma ilma igasuguse ohuta ning olema varustatud pidurdusseadisega, mis asub nähtaval ja kergesti juurdepääsetaval kohal.
- (5) Kui elektriajamiga ukсед või väravad ei avane voolukatkestuse korral automaatselt, peab neid olema võimalik avada käsitsi.

§19. Liikumisteed ja ohualad

- (1) Liikumisteed, samuti kõik trepid, statsionaarsed redelid, laadimisestakaadid ja -kaldteed peavad olema projekteeritud, valmistatud ja paigutatud selliselt, et nende kasutamine oleks ohutu, nende juurdepääs lihtne ning et need ei ohustaks vahetus läheduses töötavaid isikuid.
- (2) Jalakäijate ja sõidukite liikumisteede mõõtmed peavad vastama kasutajate arvule ja kasutuse laadile.
- (3) Kui liikumisteel liiguvad sõidukid, peab jalakäijatele olema tagatud ohutu liikumisruum või paigaldatud kaitsepiirded.
- (4) Sõidukite liikumisteede ning jalakäijate uste, väravate, ülekäikude ja treppide vahel peab olema piisav vahemaa.
- (5) Liikumisteed ja -suunad peavad olema selgesti märgistatud, neid tuleb regulaarselt kontrollida ja hooldada.
- (6) Kui ehitusplatsil on piiratud juurdepääsuga ohualad, tuleb need märgistada ning rakendada abinõusid, et sinna ei pääseks kõrvalised isikud. Ohualas võib töötada ainult vastava eriväljaõppe saanud töötaja ning tema kaitseks tuleb rakendada vajalikke abinõusid.

§20. Laadimisestakaadid ja -kaldteed

- (1) Laadimisestakaadid ja -kaldteed peavad vastama veokite ja laaditavate veoste mõõtmetele.
- (2) Laadimisestakaadil peab olema vähemalt üks väljapääs.
- (3) Laadimisestakaadid ja -kaldteed peavad olema ohutud.

§21. Liikumisruum töötamiskohal

- (1) Töötamiskoha maa- või põrandapind peab olema sellise suurusega, mis võimaldab töötajatele piisavalt liikumisvabadust oma töö tegemiseks, arvestades kasutatavaid materjale ja töövahendeid.
- (2) Pinnad ei tohi olla libedad, neis ei tohi olla ohtlikke kühme, auke ega kallakuid.

§22. Esmaabi

- (1) Ehitusettevõtja peab tagama töötajale õnnetuse või ootamatu haigestumise korral esmaabi andmise kohapeal. Selleks peab ta määrama töötajad ja korraldama neile vastava väljaõppe. Tööde toimumise ajal peab platsil kohal olema vähemalt üks esmaabi anda oskav töötaja.
- (2) Ehitusplatsil peavad olema esmaabikapid vajalike esmaabivahenditega, kanderaam, fikseerivate lahaste komplekt, silmadušš jne. Esmaabivahendite asukoht peab olema nõuetekohaselt märgistatud.
- (3) Ehitusplats peab olema varustatud hädaabitelefoniaga. Telefoni asukoht peab olema märgistatud. Hädaabinumber peab olema välja pandud nähtavale kohale.
- (4) Ehitusplatsil tuleb ette näha ruum, kus vajadusel saab anda esmaabi ja hoida kannatanut arstiabi saabumiseni. Sellele ruumile peab kanderaamiga juurde pääsema.
- (5) Kui tööde tegemisega võib kaasneda uppumisoht, peavad ehitusplatsil olema nõuetekohased päästevahendid ja neid kasutada oskav töötaja.
- (6) Eriti ohtlikku tööd peab üldjuhul tegema vähemalt kahekesi. Kui seda tehakse siiski üksi, peab töötaja asuma teistest töötajatest nägemis- või kuulmiskaugusel või tal peab olema vastav sidevahend.

§23. Olmeruumid

- (1) Töötajate olmeruumid peavad olema projekteeritud, ehitatud ja sisustatud, arvestades töötingimusi, töötajate arvu ja soolist koosseisu.
- (2) Ehitusettevõtja vastutab, et kõik olmeruumid on ehituse alustamisel kasutusvalmis, neid hoitakse korras ja koristatakse regulaarselt.
- (3) Olmeruumid peavad üldjuhul paiknema ehitusobjektile võimalikult lähedal. Juhul kui on tegemist etapiliselt liikuva ehitusplatsiga, näiteks teedehituse korral, või kui ehitustööd objektile ei kesta kauem kui kaks nädalat, võib riietus-, kuivatus- ja pesemisruume paigaldada töötajate kogunemiskohta.
- (4) Töötajatele, kes peavad kandma tööriietust, tuleb ette näha riietusruumid. Need peavad olema küllaldaselt ruumikad, istmete ja lukustatavate riidekappidega, mis võimaldavad tööriideid tänavariietest ja isiklikest asjadest eraldi hoida. Riietusruumid peavad olema eraldi naistele ja meestele.
- (5) Märjade või niiskete riie ja jalanõude kuivatamiseks tuleb ette näha piisavalt suur hästiventileeritav ja sobiva temperatuuriga kuivatusruum või kuivatuskapid. Kuivatusruumist või -kapist väljuv niiske õhk ei tohi sattuda muudesse ruumidesse.
- (6) Vastavalt töö laadile peab töötajate jaoks olema piisav arv sooja ja külma veega valamuid või dušše, kuid mitte vähem kui üks valamu 5–10 töötaja kohta või üks dušš 10–15 töötaja kohta. Dušid peavad olema paigaldatud juhul, kui töö on väga tolmune või määriv, seotud ohtlike kemikaalide või neid sisaldavate materjalide kasutamise, füüsiliselt raske või seda tehakse kõrge õhutemperatuuri tingimustes. Pesemiskohad peavad asetsema riietusruumide vahetus läheduses. Meestele ja naistele peavad olema eraldi pesemiskohad.
- (7) Meestele ja naistele peavad ehitusplatsil olema eraldi käimlad. Neid peab olema ehitusplatsil piisavalt, kuid mitte vähem kui üks käimla 15 töötaja kohta. Juhul kui tööde planeeritud kestus ületab kaks kuud, peavad käimlad olema ühendatud kanalisatsiooni, selle puudumisel tuleb kasutada konteiner- või kuivkäimlat. Kuivkäimlad peavad vastama samadele hügieeninõuetele kui vesikäimlad ning neis peab olema võimalus käsi pesta.
- (8) Olmeruumide sisetemperatuur peab olema vähemalt +18 °C.
- (9) Ehitusplatsil töötavate töötajate jaoks peab olema nõuetele vastav kvaliteetne joogivesi ja ühekordsed või pestavad jooginõud.
- (10) Töötajatel peab olema võimalus sobivates tingimustes einestada ja puhata. Kui töötajaid ei toitlustata kohapeal, peavad olema loodud tingimused kaasatoodud toiduainete säilitamiseks ja vajadusel soojendamiseks. Kui puhkeruum on vajalik töö laadi või ehitusplatsi asukoha tõttu, peab see olema piisavalt suur ning selles peavad olema seljatoega toolid ja vajadusel laud.

2. jagu Erinõuded välistöökohtadele

§24. Püsikindlus ja tugevus

- (1) Kõrgel või madalal tasapinnal asuvad töötamiskohad peavad olema püsikindlad ja tugevad, arvestades seal töötavate töötajate arvu, raskuse jaotust ja maksimaalset koormust, mida need peavad taluma, ning võimalikke välismõjusid.
- (2) Kui töötamiskoha toetus- ja muud komponendid ei ole piisavalt püsikindlad, tuleb püsikindlus tagada sobivate ja ohutute kinnitusmeetoditega.
- (3) Töötamiskohtade püsikindlust ja tugevust tuleb regulaarselt kontrollida, eriti pärast igakordset töötamiskõrguse muutmist.

§25. Energiajaotusinstallatsioonid välistingimustes

- (1) Ehitusplatsil asuvaid energiajaotusinstallatsioone, eriti selliseid, mida võivad mõjutada välistegurid, tuleb regulaarselt kontrollida ja hooldada.
- (2) Enne ehitusplatsi rajamist tuleb olemasolevate installatsioonide asukoht kindlaks määrata, üle kontrollida ja selgesti märgistada.
- (3) Mittevajalikud olemasolevad elektriliinid tuleb võimaluse korral ehitusplatsilt demonteerida või neist vool välja lülitada. Kui see ei ole võimalik, tuleb liinid märgistada hoiatusmärkidega ja tagada ohutu liiklemine nende all.

§26. Ilmastikumõjud

Töötajaid tuleb kaitsta ilmastikumõjude eest, mis võivad neid ohustada või nende tervist kahjustada.

§27. Kukkuvad esemed

- (1) Töötajaid tuleb kaitsta kukkuvate esemete eest, kusjuures eelistada tuleb ühiskaitsevahendeid. Vajaduse korral tuleb rajada kaetud käiguteed või keelustada pääs ohualale.
- (2) Materjalid ja seadmed peavad olema ladustatud või paigaldatud selliselt, et oleks välistatud nende varisemine või allakukkumine.

§28. Ehitustellingud ja redelid

- (1) Tellingud peavad üldjuhul olema tööstuslikud või valmistatud ehitusinseneri või konstruktori projekti kohaselt.
- (2) Kõik tellingud tuleb tugevuse seisukohalt õigesti projekteerida, ehitada ja hooldada nii, et nende püsikindlus säiliks igasuguse ohu korral.
- (3) Tööplatvormid, läbikäigud ja tellingute trepid peavad olema konstrueeritud selliste mõõtmetega ja neid tuleb kasutada nii, et oleks välistatud inimeste allakukkumine või jäämine kukkuvate esemete alla.
- (4) Redelid peavad olema piisava tugevusega ja neid tuleb korrapäraselt hooldada. Redeleid tohib kasutada ainult otstarbekohaselt.
- (5) Teisaldatavad tellingud tuleb kindlustada juhusliku liikumise vastu.
- (6) Pinnas, millele tellingud paigutatakse, peab olema tasandatud ja tambitud. Sellelt tuleb tagada sademevee ärajuhtimine.
- (7) Tellinguid, mis paiknevad liikumisteede juures või koorma tõstmise kohtades, tuleb kaitsta löökide, vigastuste ja nihkumiste eest. Ohtlik tsoon tellingute ümber tuleb eraldada piirdega ja varustada hoiatusmärgistusega.

§29. Tõsteseadmed

- (1) Kõik tõsteseadmed ja nende juurde kuuluvad lisaseadised, koostisdetailid, toestused ja ankurdused peavad olema korralikult konstrueeritud, ehitatud ja monteeritud, et tagada piisav tugevus kasutamisel ning hoitud heas töökorras.
- (2) Tõsteseadmeid tohib käsitseda ainult eriväljaõppe saanud töötaja.
- (3) Kõigil tõsteseadmetel ja lisaseadistel tuleb selgelt näidata nende maksimaalne lubatud tõstejõud.
- (4) Tõsteseadmeid ja nende lisaseadiseid tohib kasutada ainult otstarbekohaselt.

§30. Kaevandamis- ja transportmehhanismid ning masinad

- (1) Kõik kaevandamis- ja transportmehhanismid ning masinad peavad olema eelnevalt kontrollitud, katsetatud ja hoitud heas töökorras.
- (2) Kaevandamis- ja transportmehhanismide kasutajad ja masinate juhid peavad olema läbinud eriväljaõppe.
- (3) Peab vältima kaevandamis- ja transportmehhanismide ning masinate kukkumist kaevandisse või vette.
- (4) Vajadusel tuleb kaevandamis- ja transportmehhanismid ning masinad varustada ohutusseadistega, mis kaitsevad kasutajat või juhti masina ümberpaiskumise korral või kukkuvate esemete eest.

§31. Kaevandused, kaevud, maa-alused tööd, tunnelid ja mullatööd

- (1) Kaevanduses, kaevus, tunnelis või maa all töötades tuleb tarvitusele võtta vajalikud ettevaatusabinõud:
 - 1) kasutada pinnasele vastavat toetust või tõkketammi;
 - 2) ennetada ohte, mis võivad põhjustada inimese, esemete või materjalide kukkumist või vee sissetungi;
 - 3) kõik töötamiskohad tuleb varustada piisava tugevusega ventilatsiooniga, et tagada küllaldane värske õhu juurdepääs;
 - 4) töötajatel peab olema võimalus ohutult varjuda tulekahju, tulvavee või materjalide varisemise korral.
- (2) Enne kaevetööde algust tuleb välja selgitada ja viia miinimumini maa-alustest kaablitest või muudest ülekandesüsteemidest tulenevad ohud.
- (3) Kaevandused, kaevud ja tunnelid tuleb varustada ohutute sisse- ja väljapääsudega.

(4) Pinnasekuhjad, materjalid ja liiklusvahendid tuleb hoida kaevamiskohast kaugemal, vajaduse korral püstitada kaitsetõkked.

§32. Tõkkesammid ja kessoonid

(1) Kõik tõkkesammid ja kessoonid peavad olema:

1) konstrueeritud ning ehitatud sobivast ja nõutava tugevusega materjalist;
2) varustatud asjakohaste kaitsevahenditega, et töötajad saaksid ohutult varjuda äkilise vee sissetungi või materjalide varisemise korral.

(2) Tõkkesammide või kessooni konstrueerimine, paigaldamine, ümberehitamine või demonteerimine ning kontrollimine peab toimuma ainult pädeva isiku juhtimisel.

§33. Tehniline varustus

Seadmestikud, mehhanismid ja töövahendid, kaasa arvatud käsitööriistad ja elektri- või muu energia jõul töötavad töövahendid, peavad olema hoitud heas töökorras. Neid tohib kasutada ainult selleks tööks, milleks nad on konstrueeritud, ja ainult asjakohase juhendamise ja väljaõppe saanud töötaja poolt.

§34. Lammutustöö

(1) Ehitise või rajatise lammutamisel tuleb võtta tarvitusele vajalikud ettevaatusabinõud ning lammutustöö teostada pädeva isiku juhtimisel.

(2) Enne lammutustöö alustamist peab kindlaks tegema, et lammutatav objekt on lahutatud kõigest võimalikest elektri-, gaasi-, vee- ja muudest ühendustest.

(3) Asbesti sisaldavate ehitiste lammutamisel kehtivad erinõuded.

(4) Tolmavaid jäätmeid ja materjale võib objektilt alla lasta ainult läbi torude. Tolmav koorem peab vedamise ajal olema kaetud.

§35. Metallist või betoonist toestikud, raketised ja rasked valmisdetailid

(1) Metallist või betoonist toestikke ja nende koostisosi, raketisi, monteeritavaid detaile, samuti ajutisi toestikke ja tugimüüre tohib püstitada ja demonteerida ainult pädeva isiku juhtimisel.

(2) Tuleb tarvitusele võtta ettevaatusabinõud, et kaitsta töötajaid rajatise ajutisest ebastabiilsusest või purunemisohust tuleneva riski eest.

(3) Raketised, ajutised toestikud ja tugimüürid tuleb projekteerida, paigaldada ning hoida sellistena, et need ohutult kannataksid välja neile mõjuda võiva surve ja koormuse.

§36. Kõrgusest kukkumise oht ja töötamine katusel

(1) Kui töötamise või liikumise ajal on kukkumisoht, peab suurema kui 2-meetrise kukkumiskõrguse puhul rakendama ohutusabinõusid nagu kaitsepiirded, ohutusvõrgud jt analoogsed kaitsevahendid. Kui töö laadi tõttu on nende kasutamine võimatu, tuleb ohutuse tagamiseks anda töötajale ohutusvöö või -rakmed ning kinnitada need ohutustrosside või -kõitega või kasutada teisi julgestusmeetodeid.

(2) Lisaks peab ohutusabinõusid rakendama ka väiksema kukkumiskõrguse puhul, kui töö laadi tõttu on eriline kukkumisoht või eriohuga seotud pinnale kukkumise oht.

(3) Kukkumise vältimiseks paigaldatud kaitsepiirdel peab olema vähemalt ühe meetri kõrgusel paiknev käsipuu, jalapiire ja nende vahel 0,5 m kõrgusel asetsev vahepiire. Vahepiiret võib asendada ka otstarbekohaste plaatide või võrkudega. Kaitsepiirded tuleb paigaldada selliste töölavade või käiguteede vabadele külgedele, kus kukkumiskõrgus on vähemalt 2 m. Tellingutel peavad olema kaitsepiirded, kui kukkumiskõrgus on vähemalt 2 m.

(4) Kui katuse kalle on alla 15° ning katuseräästas kõrgem kui 3,5 m maapinnast, tuleb kukkumise vältimiseks kinnitada katuse serva külge kolme põikpuuga varustatud kaitsepiire. Kui tööd tehakse heades ilmastikutingimustes ning katusepind on libisemiskindel, tuleb kaitsepiire paigaldada juhul, kui räästa kõrgus ületab 5 m.

(5) Kui katuse kalle on 15° või suurem ning katuseräästas kõrgem kui 2 m, tuleb katuse serva paigaldada kaitsepiire või ohutusvõrk ning libeda katuse korral katta tööpiirkond 30 cm vahega paigaldatud trappidega jalgade toetamiseks.

(6) Kui katuse kalle on 34° või suurem, tuleb lisaks lõikes 5 nimetatud abinõudele paigaldada täiendav kaitsepiire või ohutusvõrk mitte kaugemale kui 5 m tööpiirkonnast.

(7) Kui katuse kalle on suurem kui 60°, tuleb rakendada lõikes 6 nimetatud abinõusid arvestusega, et täiendava kaitsepiirde või ohutusvõrgu kaugus töötajast ei ületa 2 m.

(8) Kui katusetöö on lühiajaline ja töötaja julgestatakse ankurdatud ohutusvöö või -rakmetega, ei ole lõigetes 4–7 nimetatud kaitseabinõude rakendamine vajalik.

(9) Katusele piirete, ohutusvõrkude jt kaitsevahendite paigaldamine ja nende eemaldamine katuselt peab olema töötajale ohutu.

§37. Määruse jõustumine

Käesolev määrus jõustub 1. jaanuaril 2000. a.

¹ Euroopa Nõukogu direktiiv 92/57/EMÜ (EÜT L 245, 26.08.1992)

Peaminister Mart LAAR

Sotsiaalminister Eiki NESTOR

Rüigisekretär Aino LEPIK von WIRÉN

Vabariigi Valitsuse 8. detsembri 1999. a määruse nr 377
«Töötervishoiu ja tööohutuse nõuded ehituses»
lisa

EELTEADE E HITUSTÖÖDE ALUSTAMISE KOHTA

1. Eelteate edastamise kuupäev:
2. Ehitusplatsi täpne aadress:
3. Ehitise tellija nimi, aadress ja telefoninumber:
4. Ehitustööde liik:
5. Ehitusettevõtja nimi, aadress ja telefoninumber:
.
6. Tööohutuse plaan on koostatud: jah ei Koostaja nimi, aadress ja telefoninumber:
.
7. Töötervishoiu ja tööohutuse eest vastutava isiku nimi, aadress, telefoninumber
ehitustööde teostamise ajal:
.
8. Ehitusplatsil tööde alustamise kuupäev:
9. Tööde planeeritud kestus ehitusplatsil:
10. Prognoositud maksimaalne töötajate arv ehitusplatsil:
11. Alltöövõtjate ja hankijate planeeritud arv ehitusplatsil:
12. Alltöövõtjate ja hankijate andmed:

Teate edastanud isik ja allkiri

Sotsiaalminister Eiki NESTOR

SID